

beleidskader
Jeugd en Onderwijs
2011-2014

Gemeente Breda

beleidskader
Jeugd en Onderwijs
2011-2014

Februari 2010

INHOUD

Samenvatting	7
Verantwoording	9
1 Inleiding	11
1.1 Jong zijn in Breda	
1.2 Jong@Breda: wat willen we bereiken	
2 Onze visie op jong zijn en opgroeien	13
2.1 Voorbereiden op de 'vacatures' van het leven	
2.2 Uitgangspunten voor beleid en uitvoering	
2.3 De rol van de lokale overheid	
3 Focus op alle jeugd	17
3.1 Wat willen we bereiken	
4 De doelen nader verklaard	21
4.1 Een brede school in iedere wijk	
4.2 Sport en cultuur: motor en uitlaatklep voor energie en creativiteit	
4.3 Natuurlijk buiten spelen	
4.4 Breda kennisstad	
4.5 Voorschool voor een goed begin	
4.6 Opvoeden begint bij jezelf	
4.7 Klaar voor de start	
4.8 Snel de juiste hulp	
5 Sturing en Organisatie	35
6 Middelen	39
Bijlage	41

SAMENVATTING

Ruim 52.000 kinderen en jongeren groeien op in Breda.

Investeren in het 'slagen' van onze jeugd is investeren in de toekomst van onze stad. We vinden het als gemeente belangrijk dat er ruimte is – fysiek en mentaal – om in Breda jong te zijn, te kunnen ontdekken, te kunnen opgroeien.

Jong@Breda formuleert de belangrijkste doelen die de gemeente heeft voor het beleid op jeugd en onderwijs voor de periode 2011-2014. Het vormt het kader van waaruit de gemeente beleid voor de jeugd (door)ontwikkelt en van waaruit we in gesprek gaan met partners en instellingen.

Uitgangspunten

- Talenten en competenties staan centraal, we gaan uit van wat de jeugd (al) kan.
- Het perspectief van de jeugd is leidend: beleid en uitvoering sluiten aan op hun leefwereld.
- Bredase kinderen, jongeren en ouders zijn (co-)producent. Zij willen graag zelf meedenken en meedoen.

We leggen als gemeente de focus op het stimuleren van een prettig opgroei klimaat en goede basisvoorzieningen voor alle Bredase jeugd.

We zetten in op ontwikkeling van talenten en competenties. We gaan uit van de eigen kracht van jeugd en ouders. Uiteraard verliezen wij niet degenen uit het oog die het op eigen kracht (nog) niet kunnen. Hen bieden wij tijdig - en waar mogelijk tijdelijk - de juiste hulp.

We hanteren bij de doelen een **driedeling**. Allereerst zijn er doelen gericht op **de brede ontwikkeling** van alle jeugdigen in Breda. Daarnaast zijn er doelen gericht op het **versterken van kansen** van ouders, kinderen en jongeren die (tijdelijk) hulp of steun nodig hebben.

Tot slot hebben we als gemeente het doel om die jeugd en ouders die dat echt nodig hebben **passende zorg** te bieden.

Doelen van Jong@Breda

Brede ontwikkeling	Versterken van Kansen	Passende Zorg
1. In iedere wijk een brede school.	5. Goede voorschoolse voorzieningen en educatie.	8. Jeugd krijgt snel de juiste hulp via het CJG.
2. Jeugd maakt actief kennis met sport en cultuur.	6. CJG is dichtbij om antwoorden te vinden bij vragen over opvoeden en opgroeien.	
3. Jeugd krijgt ook buiten de ruimte om te spelen en ontmoeten.	7. Iedere jongere is klaar voor de arbeidsmarkt.	
4. Breda biedt ruimte voor ontwikkeling van topkennis.		

Effectieve inzet van middelen

Jong@Breda is een richtinggevend kader voor alle gemeentelijke inzet voor de Bredase jeugd. Door effectieve inzet op de realisatie van de acht hoofddoelen en door slimmer te organiseren, willen we meer bereiken met minder financiële middelen.

Uitvoering

Jong@Breda formuleert wat we als gemeente willen bereiken op het terrein van jeugd en onderwijs. Hoe we dat willen realiseren is onderwerp van de jaarlijkse uitvoeringsprogramma's van Jong@Breda. Per doelstelling wordt aangegeven welke activiteiten in 2012 door wie worden uitgevoerd en met welk resultaat en met welke inzet van middelen. De voortgang wordt via een monitor gevolgd. In 2011 is de nulmeting en wordt het eerste uitvoeringsprogramma voor 2012 opgesteld.

VERANTWOORDING

De Gemeente Breda draagt vanuit diverse invalshoeken en beleidsterreinen bij aan het creëren van een prettig en veilig opgroeklimaat voor de jeugd. Zo is de gemeente er verantwoordelijk voor dat jeugd en ouders bij het CJG terecht kunnen als ze advies of hulp willen bij opvoeden en opgroeien. De gemeente zorgt ervoor dat kinderen dichtbij huis buiten kunnen spelen, dat er trapveldjes zijn, dat de scholen goed gehuisvest zijn. De gemeente is verantwoordelijk voor de voorschoolse educatie, financiert het jeugd- en jongerenwerk en werkt samen met politie en andere partners aan en voor de veiligheid van de jeugd. De gemeente werkt mee aan het voorkomen van schooluitval, heeft voor jongeren een woonloket en begeleidt werkloze jongeren naar een (al dan niet betaalde) baan. En zo zijn er nog meer onderwerpen te noemen waarop we als gemeente betrokken zijn bij het opgroeien van de Bredase jeugd.

Op veel van die onderdelen hebben we als gemeente beleidsdoelstellingen geformuleerd en/of uitvoeringsprogramma's gemaakt. Het ontbreekt echter aan een integraal en overkoepelend kader, een helder overzicht van doelen voor jeugd en onderwijs. Wat wil en kan de gemeente met en voor de Bredase jeugd realiseren, voor welke resultaten gaat de gemeente?

Begin 2009 heeft de toenmalige raadscommissie Mens&Maatschappij het startsein gegeven om te komen tot een integraal programma voor de jeugd. De werktitel was 'Stad vol Jeugd'. Wat volgde was een interactief proces om samen met jeugd, ouders, partners en instellingen te komen tot gedeelde ambities en uitgangspunten: wat zijn de wensen en ideeën van de Bredase jeugd en ouders, wat vinden zij belangrijk als het gaat om beleid en acties voor de jeugd, wat missen zij in Breda en wat willen zij juist behouden?

Van begin 2009 tot en met begin 2010 heeft de gemeente de wensen, ambities en uitgangspunten van en voor de Bredase jeugd opgehaald. Ondertussen was de gemeente samen met scholen, kinderopvangorganisaties en instellingen rondom de school bezig met een inhoudelijke agenda voor het onderwijs; de Lokaal Educatieve Agenda (LEA). De LEA is bedoeld als gemeenschappelijk referentiekader voor gemeente en onderwijspartners; welke doelen willen we bereiken, wie is waar verantwoordelijk voor en wie doet wat? Het ontwikkelen van de LEA gebeurde niet alleen op stedelijk niveau, maar ook op wijkniveau; wat kunnen en willen de partners in en om de scholen in bijvoorbeeld Brabantpark samen bieden voor de jeugd en ouders in de wijk?

Dit 'LEA proces' liep parallel aan Stad vol Jeugd. En het onderscheid tussen de ontwikkeling van het beleid voor de jeugd en het beleid rondom onderwijs bleek vooral een theoretisch onderscheid. We namen het perspectief van jeugd en ouders als uitgangspunt en kwamen er al snel achter dat de grenzen tussen beleid voor 'jeugd' en 'onderwijs' vervagen als je vanuit

dat perspectief denkt en handelt. De brede school als concept overstijgt de grenzen van het schoolplein. Voorschoolse educatie voor een kind gaat vaak hand in hand met ondersteuning van ouders. Oorzaken van schooluitval liggen meestal niet op school, maar vaak ook thuis.

Omdat het perspectief van de jeugd als leidend uitgangspunt is benoemd door zowel gemeente als partners en omdat er veel raakvlakken en overlappen zitten tussen beleid en acties voor jeugd resp. onderwijs, is in 2009 besloten om zowel proces als inhoud van Stad vol Jeugd en LEA te integreren. Op dat moment waren de politiek- bestuurlijke verantwoordelijkheden nog wel gescheiden; er was een wethouder onderwijs en er was een wethouder jeugd.

Vanaf april 2010 is er een nieuw College waarin er één portefeuillehouder is jeugd en onderwijs. Het nieuwe College heeft de resultaten van het proces van Stad vol Jeugd meegenomen. Gecombineerd met de ambities en uitgangspunten van het coalitieakkoord @Breda vormen zij de leidraad voor **Jong@Breda**, het beleidskader voor jeugd en onderwijs 2011-2014.

INLEIDING

1.1 Jong zijn in Breda

Ruim 52.000 kinderen en jongeren groeien op in Breda. Zetten hun eerste stappen hier in deze mooie stad, nemen er deel aan het onderwijs, sporten er met clubgenootjes, maken muziek met andere kinderen, spelen op straten en pleinen, ontmoeten elkaar bij het trapveldje in de buurt, bij het winkelcentrum in de wijk. Ze leren, wonen, werken, leven samen in Breda.

Die 52.000 jonge burgers zijn essentieel voor onze stad. Voor de huidige en toekomstige kwaliteit, (veer)kracht en aantrekkelijkheid van Breda. Investeren in het 'slagen' van onze jeugd is investeren in de toekomst van onze stad. Het is daarom van belang dat de Bredase jeugd met een gezonde dosis zelfvertrouwen, met de juiste competenties en met ontdekte talenten de stappen richting volwassenheid zet. We vinden het als gemeente belangrijk dat de Bredase jeugd lekker in z'n vel zit en graag naar school gaat. Dat kinderen en jongeren het prettig vinden om in de wijken en dorpen van onze stad op te groeien. Dat er ruimte is – fysiek en mentaal – om in Breda jong te zijn, te kunnen ontdekken, te kunnen opgroeien.

Voor dat opgroeien zijn de jeugd en hun ouders in eerste instantie zelf aan zet. Ouders zijn verantwoordelijk voor de opvoeding van hun kinderen. Daarnaast spelen ook scholen een grote rol in het leven van de jeugd. In het bijbrengen van de juiste competenties en vaardigheden om te slagen in het leven, en dan met name op de arbeidsmarkt. Naast ouders en onderwijs leren kinderen en jongeren vooral ook veel van elkaar. En natuurlijk van andere 'informele' opvoeders zoals de voetbaltrainer of hockeycoach, van de muziek- of dansdocent of van (andere) vrijwilligers van de scouting en de carnavalsvereniging. Al deze opvoeders dragen bewust of onbewust bij aan de voorwaarden voor succes, aan het slagen van de jeugd.

"Jongeren in Nederland zijn erg tevreden met hun leven, ze zijn zelfs domweg gelukkig. Gevraagd om met een rapportcijfer aan te geven hoe gelukkig ze op dit moment zijn, antwoorden jongeren gemiddeld met een 7,7: 36,5% geeft een 8 en 27% geeft zelfs een 9 of 10. Slechts 7,4% geeft een onvoldoende."

Verreweg de meeste jongeren wonen thuis bij beide ouders, hebben respect en waardering voor hun ouders, ze hebben veel vrienden en doen het goed op school. Jongeren zijn het eens met de grenzen die ze opgelegd krijgen door hun ouders en ze willen die regels later ook opleggen aan hun eigen kinderen."

Dr. Maerten Prins, 'De deugd van tegenwoordig, Onderzoek naar jongeren en hun grenzen',
Radboud Universiteit Nijmegen, Mei 2008

Ook de gemeente heeft een rol – onder andere verankerd in enkele wettelijke taken en verantwoordelijkheden – op het brede terrein van opvoeden en opgroeien. Die rol is op sommige onderdelen groter dan op andere. Zo is de gemeente verantwoordelijk voor het bieden van advies en hulp bij opvoeden en opgroeien. We dragen verantwoordelijkheid voor de voorschoolse educatie, voeren de leerplichtwet uit en zorgen ervoor dat jongeren of op school zitten of werken (wet WIJ). Wat we als gemeente ook doen, is het creëren van enkele voorwaarden en voorzieningen zoals op het gebied van sport en cultuur (in de breedste zin van het woord) zodat de jeugd zich zo breed mogelijk kan ontwikkelen. De gemeente treedt echter niet in verantwoordelijkheden van opvoeders en gaat niet over wat er in de school gebeurt (kwaliteit van het onderwijs, interne zorgstructuren etc.).

Wat we als gemeente beogen, is helderheid te scheppen in hoe wij aankijken tegen onze rol in het lokale jeugd- en onderwijsbeleid: welke visie hebben wij op jong zijn en opgroeien, welke focus leggen wij in onze eigen rol(len) als gemeente en wat willen we van daaruit graag aan resultaten bereikt hebben in 2014?

We weten dat veel partners zoals het onderwijs de uitgangspunten en doelen van de gemeente delen en nodigen hen uit om samen met ons te werken aan het realiseren van gezamenlijke doelen. We bieden maatschappelijke instellingen de mogelijkheid om helder aan te geven in hoeverre zij bij kunnen dragen aan het realiseren van onze doelen. En we nodigen vooral de jeugd en hun ouders nadrukkelijk uit om zelf mee te blijven denken en doen!

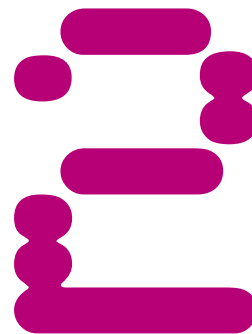
1.2 Jong@Breda: wat willen we bereiken?

Jong@Breda formuleert de belangrijkste doelen die dit College en deze gemeenteraad hebben voor het beleid op jeugd en onderwijs. Het vormt het kader van waaruit de gemeente beleid voor de jeugd (door)ontwikkelt en van waaruit we in gesprek gaan met partners. Per doel kan de rol van de gemeente verschillen. Jong@Breda beperkt zich dus nadrukkelijk tot de hoofdlijnen, de belangrijkste ambities en doelen voor 2011 tot en met 2014. Jong@Breda gaat nadrukkelijk alleen over het **'wat'** (we willen bereiken).

'Hoe' we onze doelen van Jong@Breda willen realiseren, is onderwerp van de jaarlijkse uitvoeringsprogramma's. In 2011 starten we met een nulmeting en maken we op basis daarvan een eerste uitvoeringsprogramma voor 2012. Dat uitvoeringsprogramma biedt een overzicht van de belangrijkste activiteiten die worden uitgevoerd om per doel de resultaten te boeken. In 2012 volgt dan een 1-meting; de basis voor het uitvoeringsprogramma voor 2013; liggen we op koers en zo niet, waar moeten we bijsturen. En idem voor 2014; wat gaan we in dit laatste jaar doen om de in Jong@Breda geformuleerde doelen te behalen?

Tussentijds ontvangt de gemeenteraad ter informatie de resultaten van de nul- en voortgangsmetingen zodat zij inzicht heeft in de voortgang en – indien wenselijk – het College suggesties en adviezen kan geven. Ook partners en instellingen die met en voor de Bredase jeugd werken, krijgen uiteraard de gelegenheid om de voortgang te volgen en aan te geven hoe zij jaarlijks kunnen bijdragen.

ONZE VISIE OP JONG ZIJN EN OPGROEIEN

2.1 Voorbereiden op de 'vacatures' van het leven¹

Er zijn op de Nederlandse televisiezenders bijna dagelijks talentenjachten te zien. Ze laten zien hoeveel talent sommige jongeren hebben, maar ook, dat dat niet vanzelfsprekend is. En zelfs een goed ontwikkeld talent is geen garantie op succes. De jury en het publiek hebben het laatste woord.

Succesvol zijn is meer dan talenten ontwikkelen. Succes wordt je gegund.

Ouders, onderwijs en andere partners en organisaties die werken voor en met de jeugd staan samen voor de uitdaging om ervoor te zorgen, dat zoveel mogelijk kinderen en jongeren uiteindelijk *op hun plek komen*. De vraag is 'welke plek' veroverd of verdiend kan worden. Dat is niet alleen een plek 'op de arbeidsmarkt'. Er zijn ook andere *vacatures* waar de jeugd in min of meerdere mate op voorbereid kan worden, 'vacatures' die leidend zijn voor de opvoeding en het opgroeien van kinderen, voor het pedagogisch handelen. De opstellers van de vacatures bepalen voor een flink deel *wat je moet kunnen in het leven*.

Er zijn verschillende *vacatures* te onderscheiden. Die voor:

- Burgerschap*
- Vakmanschap
- Ondernemerschap
- Vriendschap
- Ouderschap

* Burgerschap omvat eigenlijk al de 'vacatures'. Goed burgerschap is daarmee feitelijk het hoofddoel van het gehele jeugd- en onderwijsbeleid.

Het is belangrijk om daarbij vast te stellen, dat je niet overal even goed in hoeft te zijn. In de regel wil je wel een paar dingen goed kunnen. De omgeving *gunt* de kans en bepaalt welke competenties essentieel of gewenst zijn. Iedere jongvolwassene zou in elke 'omgeving' moeten kunnen slagen, al zal de ene meer aanleg voor het ene dan voor het andere hebben. Maar alleen slagen op de arbeidsmarkt is nooit voldoende, een startkwalificatie alleen is geen garantie voor succes!

Het is goed om te beseffen, dat kinderen niet vanzelf gaan slagen voor de vacatures van het leven. Ze zijn een heleboel 'nog niet'. Het vacaturemodel helpt ons om eerlijk naar elkaar,

¹ Het idee van de vacatures van het leven en de uitwerking daarvan in deze paragraaf is afgeleid van een pedagogisch analysekader dat Klaas Mulder (adviseur Laagland advies) ontwikkelt. Klaas Mulder begeleidt de gemeente bij de herijking van het jeugd en jongerenwerk. Een herijking die voortvloeit uit de (nieuwe) focus op ontwikkeling van talenten en competenties, een focus op kansen, op wat de jeugd wel kan. De opdracht in en voor Breda is een van de inspiratiebronnen voor zijn analysekader.

naar kinderen en naar onszelf te zijn bij het bepalen 'wat kinderen echt moeten leren', en geeft ook aan wat we vooral niet mogen afbreken of verstoren. Veel kinderen willen straaljagerpilot worden. Maar dat is niet voor iedereen haalbaar. De analyse van de beginsituatie moet daarom altijd gerelateerd worden aan wat is haalbaar en bereikbaar, en waar liggen zelfs mogelijkheden om te excelleren? Andersom zijn er in de beginsituatie van kinderen soms zaken, die helemaal niet worden benut als aanknopingspunt. Ook competenties op het terrein van ondernemerschap en ouderschap worden niet gezien. Toch blijkt een flink deel van de ondernemers het zonder schooldiploma te kunnen stellen en is goed ouderschap van grote waarde voor de samenleving.

Tussen de beginsituatie van een kind en de 'eindsituatie' bij het volwassen worden is veel te bereiken, maar niet alles is maakbaar. Daarom moeten opvoeders (ouders, leerkrachten, professionals, andere relevante volwassenen) kijken voor welke 'vacatures' een kind veel aanleg heeft. Daarna kunnen ze versterken van wat nog te zwak is, talenten exploreren en het kind en de jongere begeleiden bij het vinden van de balans. Hoe kan dit kind een prima moeder en een leuke collega worden?

Daarbij is de kernvraag: *wie* zijn het beste in staat kinderen en jongeren te helpen bij het ontwikkelen van die kerncompetenties die nodig zijn om de match met die verschillende vacatures te kunnen maken? Professionals zijn niet altijd de meest geschikte ontwikkelaars van competenties voor vriendschap, burgerschap en ouderschap, en zelfs niet per definitie voor het ondernemerschap en vakmanschap dat mensen tot goede werknemers maakt. Dat is niet omdat professionals te duur zijn, of omdat hun methoden niet zouden deugen, maar het is vaak onlogisch om van hen te leren hoe je omgaat met gewone mensen in het dagelijks leven. We zullen veel meer aandacht moeten hebben voor de *rol van co-producenten* als familie, burens, vrijwilligers bij verenigingen, zelforganisaties en ondernemers in wijk en regio. En de belangrijkste (co-) producent is natuurlijk de jeugd zelf!

Dit betekent dat we een *breed perspectief* dienen te hanteren voor opvoeden en opgroeien. Ten eerste is het bijbrengen van de benodigde vaardigheden en competenties breder dan alleen gericht op de arbeidsmarkt. Opgroeien leidt idealiter tot het kunnen vervullen van meerdere rollen en vergt dus ook *meer competenties* dan die op school worden ontwikkeld. Een aantal competenties en vaardigheden doet de jeugd juist elders op, van elkaar, op straat, bij de sportclub of in de muziekstudio. Ten tweede betekent dat dus het erkennen en benoemen van de rol van *informele opvoeders* (jeugd zelf, ouders, familie, vrijwilligers bij de sportvereniging etc.) naast die van de formele opvoeders (onderwijs en andere professionele organisaties).

2.2 Uitgangspunten voor beleid en uitvoering

Voor het beleid op het gebied van jeugd en onderwijs hanteert de gemeente uiteraard de uitgangspunten zoals die ook in het coalitieakkoord @Breda staan geformuleerd.

- 1 We gaan uit van capaciteiten en kennis van de bewoners zelf. Zij zijn primair verantwoordelijk. Voor de jeugd betekent dit dat we **uitgaan van talenten en competenties, van wat de jeugd (al) kan!** Daar waar jeugd of ouders het nog niet zelf kunnen, stimuleren we als gemeente (via de instellingen die wij daartoe subsidiëren) dat zij hun eigen kracht versterken. Daar waar nodig, zal er altijd hulp en zorg beschikbaar zijn voor diegenen die het écht niet zelf - of met behulp van hun familie en sociale netwerk - kunnen.
- 2 **Het perspectief van de jeugd is leidend:** beleid en uitvoering sluiten aan op hun leefwereld. De jeugd denkt niet in beleidsterreinen of organisatiegrenzen. De jeugd denkt vanuit haar eigen(tijdse) perspectief. De gemeente streeft ernaar om daar zo goed als mogelijk op aan te sluiten. De leef(- en leer)omgevingen en ontwikkelingsfasen van de jeugd zijn leidend voor beleid; dat betekent dat beleid 'integraal' is. Datzelfde geldt wat ons betreft voor de uitvoering. Ook voor professionals die werken met en voor kinderen

en jongeren dienen het perspectief van de jeugd, de talenten van de jeugd en het belang van de jeugd voorop te staan.

3 Bredase kinderen, jongeren en ouders zijn (co-)producent. Zij zijn zelf aan zet om hun vragen beantwoord te zien, hun wensen te doen uitkomen. Kinderen en jongeren willen graag in de wijk kunnen voetballen, spelen, elkaar kunnen ontmoeten. Zij geven aan dat zij daarbij best een rol voor zichzelf zien weggelegd bijvoorbeeld bij het aanleggen en onderhouden van 'hun trapveldje'. Als de jeugd zo'n plek beschouwt als een 'eigen plek' dan zal zij die minder snel vernielen of verwaarlozen. En spreken jongeren elkaar daarop aan. De jeugd is dus ook (co-)producent. Dat is ze ook als het gaat om het ontwikkelen van talenten op bijvoorbeeld sportief of kunstzinnig gebied. De gemeente wil die 'productierol' van de jeugd centraler stellen. Ruimtes waar de jeugd elkaar treft, worden wat ons betreft bij voorkeur vrijwillig gerund door jongeren zelf. Het programma van activiteiten dat wordt aangeboden, wordt primair bedacht door en uitgevoerd door de jeugd zelf. De rol van professionals is daarin dan veel meer dan nu het geval is, ondersteunend en coachend in plaats van uitvoerend. Dit sluit aan bij de gedachte van eigen kracht en eigen verantwoordelijkheid van burgers en sluit aan bij de wensen van de jeugd.

2.3 De rol van de lokale overheid

Opvoeding is primair een taak en zaak van ouders. Scholen nemen ook een deel van de opvoeding voor rekening, simpelweg omdat dat de omgeving is waarin kinderen en jongeren een groot deel van hun tijd zijn. Scholen zijn er primair voor het ontwikkelen van competenties, het bijbrengen van kennis, het vergroten van vaardigheden. Daarnaast spelen vriendjes, vriendinnen, familie en andere naasten een grote rol in het leven van kinderen en jongeren. En natuurlijk de trainers, coaches, vrijwilligers van de sportclub of dansschool.

Vanuit het perspectief van jeugd en ouders is de lokale overheid waarschijnlijk niet echt zichtbaar in beeld als het gaat om het 'leveren van een bijdrage'. Dat wil niet zeggen dat de gemeente er niet toe doet. De lokale overheid heeft op onderdelen van het jeugd- en onderwijsbeleid wettelijke taken en dus ook sturingsmogelijkheden.

Individualisering van de opvoeding versus meer bemoeienis van de overheid

Bezien vanuit het perspectief van opvoeden en opgroeien is de gemeentelijke rol bescheiden. Echter, de afgelopen decennia is de overheid (lokaal, provinciaal en rijk) zich (bewust of onbewust) steeds meer gaan bemoeien met de opvoeding en het opgroeien van de jeugd. De Raden voor de Maatschappelijke Ontwikkeling (RMO) en Volksgezondheid & Zorg (RVZ) constateren eind 2009 dat de overheid in een fuik is terechtgekomen². Een fuik van óf op afstand blijven óf ingrijpen in gezinnen.

De RMO en RVZ constateren dat de opvoeding de in de afgelopen decennia steeds meer een zaak van het individu is geworden. De sociale kring om gezinnen heen is steeds meer op afstand komen te staan – ook letterlijk. Familie en vrienden wonen niet altijd meer op loop- of fietsafstand, burens kennen elkaar niet meer, ouders komen elkaar niet vanzelfsprekend meer tegen op het schoolplein om een praatje te maken. De cirkel om gezinnen heen is verbrokkeld geraakt en bestaat voor een deel uit mensen die elkaar niet kennen. Een deel van die mensen wordt ingehuurd, om muzikles te geven, om op te passen etc. Zij zijn maar vanuit één rol, voor een onderdeel betrokken. Deze individuele invulling geeft veel vrijheid, het sociale netwerk is niet langer vanzelfsprekend aanwezig; het netwerk wordt door iedere ouder zelf 'gemaakt' en 'aangestuurd'.

Hiermee is de natuurlijke rol van een naaste omgeving minder vanzelfsprekend. Is er een lossere sociale structuur rondom gezinnen ontstaan. Dat is niet erg zolang er geen problemen zijn.

2 Raad voor de Maatschappelijke Ontwikkeling en de Raad voor de Volksgezondheid en Zorg, Investeren rondom kinderen, Den Haag, 10 september 2009.

Maar als die er wel zijn, dan heeft zo'n lossere sociale inbedding nadelen. Er is niet altijd een vangnet.

En de overheid heeft de afgelopen jaren dat vangnet vervangen, is in de fuik gezwommen. Door steeds meer inzet van professionals die een oogje in het zeil houden, die risico's vroegtijdig signaleren en die jeugd of ouders 'een hulpverleningstraject' aanbieden. Daardoor is er in onze vrije samenleving toch steeds meer controle.

Hierdoor is tegenstrijdigheid ontstaan; we hechten aan onze vrijheid met als gevolg minder sociale inbedding. Tegelijkertijd verwachten we opvang als er iets mis gaat en verwachten we van de overheid dat die risico's beperkt. De overheid heeft daar gehoor aan gegeven, kijkt steeds vaker binnen bij gezinnen en grijpt ook in.

De overheid heeft uiteraard een rol als er ernstige problemen zijn, maar de focus is de afgelopen decennia wel heel erg komen te liggen op risico's en problemen. Bij jeugdbeleid is de focus komen te liggen op die groep gezinnen en die 15% van de jeugd, waar iets mee aan de hand is, die opvoed- en/of opgroei problemen hebben, die 'risico's lopen'. De overheid moet en wil betrokken zijn, maar is zich te dicht gaan bemoeien tegen de opvoeding, te dicht gaan begeven op of over de grenzen van de persoonlijke levenssfeer³.

Focus van risico's naar focus op voorwaarden scheppen

De RMO en RVZ adviseren overheden om de focus te verleggen van een focus gericht op risico's naar een focus gericht op de kracht van de sociale omgeving van gezinnen. De overheid kan daarmee wel degelijk haar betrokkenheid en inzet hebben, maar dan wel op afstand. Niet door zaken over te nemen, maar door te faciliteren. Door voorwaarden te creëren voor een gunstig opgroei klimaat voor alle kinderen. Door het bevorderen van de opvoedkwaliteit.

De Gemeente Breda onderschrijft deze analyse en neemt dit pleidooi ter harte. In @Breda heeft dit College al aangegeven welke visie zij heeft op de rol van de gemeente en op de verdeling van verantwoordelijkheden. Deze visie sluit volledig aan bij het advies van de RMO en de RVZ.

Voor jeugd- en onderwijsbeleid betekent dit dat we als gemeente dus ook nadrukkelijker dan voorheen de focus leggen op het stimuleren van een goed opgroei klimaat en goede basisvoorzieningen voor alle Bredase jeugd. We zetten in op ontwikkeling van talenten en competenties in de breedste zin van het woord. Dat is in onze optiek de beste voorbereiding op 'goed burgerschap'.

Vanuit onze visie en uitgangspunten geloven wij in de eigen kracht van jeugd en ouders, in de rol van 'informele' opvoeders, en vooral in een actieve bijdrage van jongeren zelf. Uiteraard verliezen wij niet degenen uit het oog die het op eigen kracht (nog) niet kunnen. Die jeugd en ouders bieden wij tijdig - en waar mogelijk tijdelijk - de juiste hulp bieden.

De rol die wij als gemeente pakken is er dus meer dan voorheen een die gericht is op het **mogelijk maken** in plaats van op het als overheid zelf (laten) doen.

"De gemeente is de regisseur die op lokaal niveau de toon zet. De metafoor van regisseur vasthoudend, pleiten wij voor een verandering van een drama (accent op problemen) naar een feelgood-film (positieve insteek). Waarbij we niet naïef zijn: het is niet eenvoudig om een goede feelgood-film te realiseren en de spelers komen op hun weg naar het happy end meer dan eens problemen tegen die overwonnen moeten worden om dat geluk te bereiken"

PON Jaarboek 2009, Jeugd van vandaag, Brabanders van morgen, koersen op de waarde van talenten!

³ Bovenstaande analyse is overgenomen uit het advies van de RMO en de RVZ.

FOCUS OP ALLE JEUGD

We hebben als gemeente acht doelen voor jeugd en onderwijs. Enkele van die acht zijn gericht op alle Bredase jeugd, andere doelen zijn vooral gericht op het versterken van kansen voor een deel van de jeugd die op een of meer leefgebieden een probleem heeft, of risico loopt. Tot slot willen we ook passende hulp en zorg bieden voor de 3 à 5% van de jeugd en ouders die meerdere en vaak complexe problemen heeft in het opgroeien en opvoeden⁴.

We hanteren in de uitwerking van de doelen dezelfde driedeling als het onderwijs. Allereerst zijn er doelen gericht zijn op de **brede ontwikkeling** van alle jeugdigen in Breda. Hierbij gaat het om een samenhangend aanbod van voorschoolse voorzieningen, onderwijs, sport en cultuur waardoor kinderen en jongeren de kans krijgen om hun talenten optimaal te ontplooiën en de benodigde competenties te ontwikkelen die ze nodig hebben voor de vacatures van het leven. En het gaat om voldoende ruimte voor de jeugd om buiten te kunnen spelen, zich uit te velen en elkaar te kunnen ontmoeten.

Doelgroep jeugdbeleid: 100% van de Bredase jeugd = ± 52.000 (van 0 tot 25)

Met 85% van de Bredase jeugd gaat het goed. Dat zijn dus ongeveer **44.200** Bredase kinderen en jongeren. 15% van de jeugd = ± **7.800** kinderen en jongeren groeit op in gezinnen die te kampen hebben met een of meerdere problemen of lopen meer risico op achterstand of bijvoorbeeld uitval van school.

Tweederde van die 15% (10% van totaal), dus ongeveer **5.200 kinderen en jongeren**, heeft zorgen of problemen waarvoor ze voor adequate hulp terecht kunnen bij het onderwijs en lokale hulp en zorg vanuit o.a. het CJG en andere 'eerstelijnsvoorzieningen'. Voor hen is het van belang dat zij hun **kansen kunnen versterken** (en daardoor optimaal hun talenten kunnen ontwikkelen).

Een derde van die 15% (3 à 5%) van de Bredase jeugd (max **2.600 kinderen en jongeren**) heeft (vaak samen met de rest van het gezin) meerdere en complexe zorgen en problemen. Deze groep heeft hulp of zorg nodig op meerdere fronten, vaak vanuit 'tweedelijnsvoorzieningen' in de jeugdzorg. Deze jeugd verdient (naast brede ontwikkeling ook) **passende zorg**.

Nb. De verdeling 85%-10%-5% is een landelijk richtsnoer en indicatief.

⁴ De percentages zijn landelijke richtsnoeren; in het algemeen geldt dat het met 85% van de Nederlandse jeugd goed gaat en dat 15% van de jeugd een of meerdere problemen heeft. Tussen de 3 en 5% van de jeugd heeft te kampen met zwaardere en complexe problemen.

Daarnaast hebben we doelen die – aanvullend op die van de brede ontwikkeling - gericht op het **versterken van kansen** van ouders, kinderen en jongeren die (tijdelijk) hulp of steun nodig hebben. Bijvoorbeeld bij het opvoeden, of bij het vroegtijdig inhalen van bijvoorbeeld een taalachterstand (voorschoolse educatie). Of bij dreigende schooluitval als een jongere niet op de juiste schoolplek zit, nog niet precies weet waar z'n talenten het beste tot hun recht komen. Ook hier geldt dat altijd de eigen kracht van het kind of de jongere leidend is.

Tot slot hebben we als gemeente ook de doelstelling om die jeugd en ouders die dat echt nodig hebben **passende zorg** te bieden. Voor het bieden van die zorg heeft de gemeente een verantwoordelijkheid maar zijn ook provincie (jeugdzorg), politie en justitie aan zet. Zo krijgt het Veiligheidshuis veel zorgsignalen binnen over kinderen en jongeren. Signalen over jongeren die zelf in de problemen zitten (kindermishandeling, huiselijk geweld), maar ook signalen over jongeren die (daardoor) anderen tot last worden. Door een goede samenwerking met bijvoorbeeld het CJG streven we ernaar om jeugd en ouders sneller de juiste hulp te bieden.

3.1 Wat willen we bereiken?

We willen nadrukkelijker dan voorheen aandacht voor de jeugd met wie het goed gaat. We willen een positief jeugdbeleid voeren, gericht op het voorbereiden op de verschillende 'vacatures' in het leven, gericht op burgerschap in de breedste zin van het woord. In de doelen komt dat tot uiting. Naast de doelen die we hebben voor jeugd en ouders die meer risico lopen en tijdelijk ondersteuning of hulp nodig hebben, willen wij bijdragen aan een fijn en uitdagend opgroei- en ontwikkelklimaat voor alle kinderen en jongeren in Breda. Dat weerspiegelt zich in onze doelen:

Brede ontwikkeling	Versterken van Kansen	Passende Zorg
1. Jeugd kan talenten ontwikkelen via de brede school als hart van de wijk	5. Jeugd en ouders kunnen terecht bij goede voorschoolse voorzieningen waar de kinderen die dat nodig hebben, deelnemen aan voorschoolse educatie.	8. Jeugd die dat nodig heeft, krijgt snel de juiste hulp via het CJG
2. Jeugd ontwikkelt ook in vrije tijd haar competenties en maakt actief kennis met sport en cultuur	6. Jeugd en ouders vinden CJG dichtbij en kunnen er terecht om antwoorden te vinden op hun vragen over opvoeden en opgroeien	
3. Jeugd krijgt ook buiten volop ruimte om te spelen en elkaar te ontmoeten	7. Iedere jongere is klaar voor de arbeidsmarkt	
4. Breda biedt ruimte voor ontwikkeling van topkennis		

BREDE ONTWIKKELING

1 Een brede school in iedere wijk

- In 2014 kunnen ouders in hun eigen wijk terecht voor goede scholen en voor- en naschoolse voorzieningen.
- In 2014 werken in ieder woongebied scholen, kinderopvang en andere partners samen in brede schoolverband.

2 Uitlaatklep voor energie en creativiteit

- In 2014 besteedt 70% van Bredase kinderen en jongeren (4-16 jaar) tenminste een uur per week aan een vorm van actieve sport- of kunstbeoefening in de vrije tijd.
- In 2014 nemen alle Bredase kinderen in primair en voortgezet onderwijs actief deel aan een binnenschools programma cultuureducatie afgestemd op leerjaren en leerdoelen met aandacht voor beeldcultuur en erfgoed.
- In 2014 leidt de inzet van combinatiefunctionarissen in de brede school tot een samenhangend, gevarieerd naschools sport- en cultuuraanbod, passend bij het profiel van de wijk.

3 Natuurlijk buiten spelen

- In 2014 zijn Bredase kinderen, jongeren en ouders meer tevreden over de openbare speel-, ontwikkel-, en ontmoetingsruimte dan in 2010.

4 Breda kennisstad

- Breda als onderscheidende kennisstad met ruimte voor ontwikkeling en plaats voor topkennis.
- Studenten binden aan en behouden voor Breda.
- Breda als aantrekkelijke vestigingsplaats voor (internationale) bedrijven.

VERSTERKEN VAN KANSEN

5 Voorschool voor een goed begin

- In 2012 voldoen peuterspeelzalen aan de wettelijke kwaliteitseisen.
- In 2012 is er voor alle doelgroeppeuters een aanbod van voorschoolse educatie (=100% bereik).
- In 2014 is er een doorgaande lijn van voorschool naar vroegschool.
- In 2014 zijn kinderopvangvoorzieningen en peuterspeelzalen geïntegreerd in voorschoolse kindcentra.

6 Opvoeden begint bij je zelf

- In 2012 hebben alle scholen in het primair onderwijs een CJG-er die kinderen, ouders en leerkrachten adviseert en waar nodig de juiste hulp biedt.
- In 2012 kunnen jongeren info en advies over opgroeien interactief opzoeken via www.jong@breda.nl.
- Verbreding van gedachtegoed positief opvoeden: het aantal ontmoetingen tussen ouders en jeugd onderling over opvoeden en opgroeien is in 2014 verhoogd met 50% t.o.v. 2010.
- In 2014 bieden alle professionele partners op het terrein van opvoeden en opgroeien hun activiteiten en diensten aan met het CJG label.

7 Klaar voor de start!

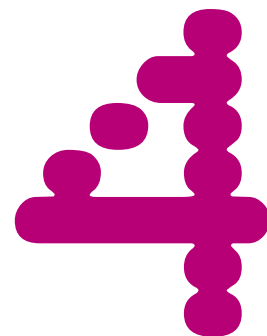
- Iedere jongere tot 27 jaar werkt of leert.
- Ieder jaar verlaten 10% meer Bredase jongeren hun school met minimaal startkwalificatie (netto resultaat = 35% meer jongeren met een startkwalificatie in 2014).

PASSENDE ZORG

8 Hulp in actie

- In 2012 hebben alle scholen in het primair onderwijs een CJG-er die kinderen die dat nodig hebben, snel de juiste hulp biedt. Vanaf 2013 is die CJG-er er ook op het VO en MBO.
- Professionals en vrijwilligers die werken met jeugd signaleren in 2014 beter en sneller dat er iets mis is dan in 2010.
- Als zo'n signaal binnenkomt bij het CJG Breda dan komt het CJG binnen 24 uur in actie.

DE DOELEN NADER VERKLAARD

4.1 Een brede school in iedere wijk

Wat is onze visie?

Kinderen en jongeren moeten de kans krijgen om in de Brede School hun talenten optimaal te ontwikkelen. Wij zien de Brede School niet als een gebouw, maar als een netwerkconcept waarin onderwijs, kinderopvang en andere partners en instellingen samenwerken om een samenhangend en leerrijk aanbod te realiseren. Met aandacht voor sport, cultuur, natuur en milieu. In het concept van de Brede School levert de samenwerking met het onderwijs en maatschappelijk middenveld een dekkend programma op districtsniveau op. Daar waar het mogelijk en nodig is, is sprake van een wijkgericht aanbod.

Elke basisschool maakt deel uit van een brede-schoolnetwerk en vormt zo voor kinderen en hun ouders het hart van de wijk. We streven naar een netwerk van Brede Scholen dat evenwichtig over de stad is verspreid. Bij nieuwbouw realiseren we adequate huisvesting om het brede-schoolconcept zoveel mogelijk te faciliteren. Doordecentralisatie van het budget voor onderwijshuisvesting naar de schoolbesturen kan onderdeel zijn van het nieuwe strategische huisvestingsplan.

Waar staan we nu?

Volgens het Strategisch Plan Brede Scholen Breda (2004-2009) zijn in Heuvel, Geeren-Noord en Vlierbroek fysieke Brede Scholen gerealiseerd in het kader van het onderwijskansenbeleid en wijkontwikkeling. Hier bieden de betrokken scholen in samenwerking met kinderopvang en welzijn naschoolse activiteiten aan. Inmiddels zijn ook in andere wijken vormen van samenwerking tot stand gekomen tussen scholen en kindpartners, m.n. door de inzet van combinatiefunctionarissen cultuur en sport.

De afloop van het Strategisch Plan Brede Scholen en onze visie op brede ontwikkeling van alle kinderen gaven aanleiding tot een nieuwe strategie. De Beleidsvisie Brede School 2011-2014 (februari 2011) geeft de koers en de ambities aan die wij met de brede-schoolontwikkeling voor ogen hebben en de rol die wij daarbij zullen innemen.

De 'Strategische Visie Huisvesting Primair Onderwijs en gerelateerde voorzieningen' (maart 2010) van de schoolbesturen, maatschappelijke partners en woningbouwcorporaties in Breda sluit aan bij onze 'Beleidsvisie Brede School 2010-2014'. In de komende tijd zullen wij de focus leggen op het realiseren van gezamenlijke ambities.

Wat willen we bereiken?

- In 2014 kunnen ouders in hun eigen wijk kiezen uit een breed en samenhangend aanbod van basisonderwijs en voor- en naschoolse voorzieningen.
- In 2014 werken in ieder woongebied scholen, kinderopvang en andere partners samen in brede-schoolverband.

Wat gaan we hiervoor doen?

De Beleidsvisie Brede School 2011-2014 vormt de basis voor verdere planontwikkeling in samenwerking met schoolbesturen en relevante partijen in het maatschappelijk middenveld. Het gaat primair om het versterken van de sociaal-pedagogische infrastructuur rondom kinderen. Daarbij is een duidelijke verdeling van verantwoordelijkheden met respect voor ieders rol en positie van wezenlijk belang. De gemeente heeft met schoolbesturen en corporaties bijvoorbeeld een relatie op basis van gelijkwaardigheid en wederkerigheid (horizontaal partnerschap). T.o.v. verschillende andere partijen heeft de gemeente de rol van opdrachtgever voor het realiseren van beleidsdoelen.

- We stimuleren en faciliteren partnerschappen tussen scholen en andere organisaties: bedrijven, maatschappelijke organisaties, overheid, organisaties op het terrein van jeugd, cultuureducatie en sport.
- We gaan verbindingen aan met (nieuwe) samenwerkingspartners om het concept Brede School op districtsniveau planmatig verder te ontwikkelen en uit te rollen. Hierbij leggen we nadrukkelijk de relatie met de fysieke en sociale wijkprogramma's.
- We integreren de ruimtelijke consequenties van de brede-schoolontwikkeling via het (te ontwikkelen) accommodatiebeleid welzijn en sport in een meerjareninvesteringsprogramma.
- We onderzoeken de haalbaarheid van doordecentralisatie van het budget voor onderwijs-huisvesting.

Wettelijk kader

- Verordening Onderwijshuisvesting Breda 2008-2010:
Regelt de zorgplicht van gemeenten om te voorzien in adequate onderwijshuisvesting (ingevolge WPO).

N.B. Aanpassing van de Verordening vanaf 2011 wordt betrokken bij het overleg over het strategisch huisvestingsplan. Vervolgens volgt het formele besluitvormingstraject via het HOOG-overleg met schoolbesturen, en het College- en raadsbesluit.

4.2 Sport en cultuur: motor en uitlaatklep voor energie en creativiteit

Wat is onze visie?

Het actief bezig zijn met sport en cultuur (in de breedste zin van het woord) is een belangrijk middel voor kinderen om hun talenten te ontdekken en te ontwikkelen. Dat sluit aan bij het coalitieakkoord waarin staat dat elke Bredanaar de kans krijgt zich te ontwikkelen. Daarin is ook opgenomen dat cultuur, evenementen en sport voor iedere Bredanaar toegankelijk en aantrekkelijk moeten zijn, dus ook voor jeugd en jongeren.

Sport en cultuur dragen bij aan het ontwikkelen van competenties zoals zelfvertrouwen, respect voor en vertrouwen in anderen. Door te sporten en deel te nemen aan cultuur, leren kinderen en jongeren persoonlijke en sociale vaardigheden die van pas komen in het (maatschappelijk) leven. Sport en cultuurbeoefening zijn daarnaast ook belangrijk om je energie op een gezonde manier kwijt te kunnen, om lekker in je vel te zitten.

Uit de Sportenquête 2010 (najaar) blijkt dat 91% van de kinderen tussen de 6 en 15 jaar aan sport doet, waaronder 70% minimaal 1 x per week sport. Van alle 6- tot 15- jarigen is 75% lid van een sportvereniging. Jongeren (16-24 jaar) sporten minder: 81% van hen doet aan sport, waaronder 57% minimaal 1x per week.

Van de 6- tot 15- jarigen in Breda is 44% bezig met muziek, dans of zang. Van alle 6- tot 15- jarigen is 28% lid van een vereniging of koor. Over jongeren ouder dan 15 jaar, zijn hierover nog geen gegevens beschikbaar.

NB: uit onderzoek van het SCP blijkt dat 64% van jeugd (6-11 jaar) en 57% van jongeren (12-19 jaar) aan een vorm van kunstbeoefening in de vrije tijd doet. (uit: 'FAQ over kunstbeoefening in de vrije tijd' van SCP, juni 2010)

De gemeente ondersteunt scholen die sport en cultuur onder de aandacht brengen en actief in het lesaanbod verwerken. Door de inzet van combinatiefunctionarissen uit de landelijke regeling 'Impuls brede scholen, cultuur en sport', maar ook door het mogelijk maken van cultuureducatie voor alle kinderen in Breda. De gemeente investeert daarnaast ook in sport en cultuur door middel van subsidiëring van professionele instellingen op het gebied van sport en cultuur en sportclubs, amateurkunstverenigingen en andere (vrijwilligers)organisaties die activiteiten ontwikkelen voor jeugd. Deze organisaties vormen een essentieel onderdeel van de Bredase samenleving en spelen een belangrijke informele rol in de opvoeding en het opgroeien van de Bredase jeugd.

Waar staan we nu?

Op dit moment wordt de laatste hand gelegd aan de ontwikkeling van het nieuwe sportbeleid van de gemeente. Binnenkort volgt de besluitvorming over de Sportnota.

Op het gebied van cultuur is een uitvoeringsprogramma 2011-2012 voor Factor C ontwikkeld. Daarin staan de resultaten benoemd die de komende jaren uitgevoerd gaan worden. Door de organisatie voor cultuureducatie wordt in overleg met de werkgroepen Primair Onderwijs (PO) en Voortgezet Onderwijs (VO) en de Raad van Advies een uitvoeringsprogramma cultuureducatie 2011-2012 opgesteld.

De gemeente is de rol en taken van het jeugd- en jongerenwerk aan het herijken. Wij willen helderheid creëren in datgene wat wij als gemeente van jeugd en jongerenwerk verwachten (als bijdrage aan het opvoeden en opgroeien). Wij vragen aanbieders om – scherper dan voorheen – aan te geven op welke wijze en met welke resultaten zij bijdragen aan de realisatie van de doelen (bijvoorbeeld in het licht van talent- en competentieontwikkeling). In 2011 zal de herijking vertaald worden in de opdrachtformulering aan en subsidieverlening van het jeugd- en jongerenwerk.

Wat willen we bereiken?

- In 2014 besteedt 70% van Bredase kinderen en jongeren (4-16 jaar) tenminste een uur per week aan een vorm van actieve sport- en/of kunstbeoefening in de vrije tijd.
- In 2014 nemen alle Bredase kinderen in primair en voortgezet onderwijs actief deel aan een binnenschools programma cultuureducatie afgestemd op leerjaren en leerdoelen met aandacht voor beeldcultuur en erfgoed.
- In 2014 leidt de inzet van combinatiefunctionarissen in de brede school tot een samenhangend, gevarieerd naschools sport- en cultuuraanbod, passend bij het profiel van de wijk.

Wat gaan we hiervoor doen?

Als gemeente zijn we aan zet als het gaat om de ontwikkeling van sport- en cultuurbeleid. Over de uitvoering maken we afspraken met sportverenigingen, culturele instellingen en de andere partners die betrokken zijn.

- Besluitvorming Sport@Breda, beleidskader 2011-2014 (begin 2011);
- Inventarisatie bezettingsgraad (gemeentelijke) sportaccommodaties (gereed dec. 2010);
- Onderzoek sport- en cultuurparticipatie (gereed: voorjaar 2011), inventarisatie anders georganiseerde sport (voorjaar 2011);
- Impuls brede scholen, sport en cultuur / combinatiefuncties t.b.v. sport en cultuur: herijkingstraject (doel: uitvoeringsprogramma 2012-2014), en evaluatie lopende projecten;
- Uitvoeringsplan Cultuureducatie PO/VO 2011-2012 (januari 2011);
- Vaststellen uitvoeringsprogramma 2011-2012 Factor C (januari 2011).

Wettelijk kader

Op het gebied van sport en cultuur is geen wettelijk verplichting van toepassing. Voor het onderwijs gelden kerndoelen op de leergebieden kunstzinnige oriëntatie en bewegingsonderwijs.

4.3 Natuurlijk buiten spelen

Wat is onze visie?

Wij vinden het belangrijk dat Bredase kinderen en jongeren letterlijk en figuurlijk de ruimte vinden en krijgen om te spelen en elkaar te ontmoeten. Uit de gesprekken en interviews die vorig jaar als voorbereiding op dit beleidskader zijn gevoerd, blijkt dat jeugd en ouders een zeer groot belang hechten aan openbare speelruimte. Aan ruimte om te voetballen, te ravotten, de fantasie van kinderen de vrije loop te kunnen laten. Jeugd en ouders pleiten voor meer natuurlijke 'rommel' ruimte. Liever boomhutten bouwen dan wipkippen. Liever het speelbos dan op iedere hoek een glijbaan.

We willen de focus verleggen van kwantiteit naar kwaliteit. In Breda zijn veel verspreide speelelementen, die niet of nauwelijks gebruikt worden. We zetten daarom in op grotere, kwalitatief goede speelplekken op een beperkter aantal plekken in de wijk. Die speelplekken willen we - meer dan nu het geval is - inrichten met natuurlijke elementen zodat de jeugd letterlijk de ruimte krijgt om te ontdekken.

Tot slot willen we bij de inrichting van woonwijken meer gedeelde ruimte creëren die ook geschikt is om te spelen en om elkaar te ontmoeten. Ruimtes die geschikt voor verschillende manieren van gebruik, waar het ook mogelijk is om een balletje te trappen, te picknicken of verstoppertje te spelen.

Waar staan we nu?

Momenteel wordt gewerkt aan de evaluatie van de nota 'Buiten spelen in Breda'. Deze leidt tot geactualiseerd speelbeleid.

Wat willen we bereiken?

In 2014 zijn Bredase kinderen, jongeren en ouders meer tevreden over de openbare speel-, ontwikkel-, en ontmoetingsruimte dan in 2010. We zijn als gemeente zelf verantwoordelijk voor de inrichting, beheer en onderhoud van openbare speel- en sportvoorzieningen.

- Met scholen willen we in overleg over het (meer) openstellen van schoolpleinen en over de inrichting van ruimte rond scholen.
- Ook met andere organisaties zoals bijvoorbeeld kinderopvangorganisaties willen we in gesprek over het gezamenlijk ontwikkelen en beheren van ((semi-)openbare) speelruimten.

Wettelijk kader

Afwezig

4.4 Breda kennisstad

Wat is onze visie?

Breda ontwikkelt zich tot dé opleider voor de regio en kennisstad in West-Brabant. Daarvoor zoeken we samenwerking met onderwijs- en kennisinstellingen en het bedrijfsleven. Zo verhogen we tegelijkertijd de aantrekkelijkheid van Breda als vestigingslocatie voor (internationale) bedrijven. Wij erkennen daarbij het belang van een internationale school als vestigingsfactor voor internationale bedrijven en expats en ondersteunen het initiatief op dit gebied. Om die reden streven we naar kwalitatief hoogwaardig onderwijs, zodat afgestudeerden in het hoger onderwijs een hoog niveau hebben en een aantrekkelijk arbeidspotentieel vormen voor werkgevers. Studenten willen we binden aan en behouden voor de stad. We ondersteunen de universitaire ambities van het hoger onderwijs in Breda.

Waar staan we nu?

Voor het realiseren van onze gezamenlijke ambities is de samenwerking tussen de verschillende opleidingen van groot belang. Het gaat hier niet alleen om de instellingen voor HBO, maar juist om de hele onderwijskolom van VMBO tot en met WO. Het ROC West-Brabant is dan ook een van de belangrijke partners in deze samenwerking.

Zo werken de NHTV en het ROC West-Brabant samen aan een nog betere en gerichtere bediening van de marktpartijen van logistiek en transport in West-Brabant. De samenwerking richt zich met name op kennisontwikkeling, onderzoek en innovaties. Het doel is de regio in zijn huidige kracht te versterken en te laten groeien door onder meer logistiek en transport onder de aandacht van jongeren te brengen en enthousiasme te creëren voor het logistieke vak. Want naast voldoende bedrijfsterreinen en kennisinstellingen op diverse niveaus (MBO, HBO en HBO+) is geschoold personeel van essentieel belang.

Avans Hogeschool en het ROC West-Brabant werken samen aan een betere doorstroming van MBO-ers naar opleidingen binnen het economisch domein van het HBO. Er zijn speciale keuzetrajecten zijn georganiseerd om MBO'ers de kans te bieden zich een juist beeld te vormen van een HBO vervolgopleiding.

In april 2010 is het topinstituut Dinalog door de minister van Onderwijs geopend. In augustus 2011 vestigt zich in Breda een internationale school. Dinalog en de internationale school dragen bij aan de verdere ontwikkeling van Breda als kennis- en universiteitsstad. Daarnaast stemmen we onze onderzoeksagenda af op het onderwijs. Onderzoeksresultaten vanuit het onderwijs leveren op deze wijze een praktische bijdrage aan de stad. Samen met de Avans Hogeschool, NHTV Internationale Hogeschool Breda en de Nederlandse Defensie Academie streven we naar het opzetten een lezingencircuit in de vorm van een van een Studium Generale, die voor een breder publiek toegankelijk is.

Supply Chain Campus

Op de Dinalog Campus is een experience center voorzien. In dit center komt praktijk en onderwijs – van MBO tot WO - samen om kennis uit te wisselen. Het staat straks open voor een ieder die meer weer leren over het vak logistiek.

Maintenance Education Consortium

ROC West-Brabant, Avans Hogeschool en een aantal andere MBO- en HBO opleidingen werken samen met het kenniscentrum Kenteq samen in het Maintenance Education Consortium (MEC). Het MEC heeft als gezamenlijk doel: Professionalisering, promotie en samenhang van "maintenance" opleidingen. Het MEC houdt zich primair bezig met World Class Maintenance opleidingen in vijf sectoren: luchtvaart, procesindustrie, de maritime-, energie- en infrasector. Samen met het bedrijfsleven ontwikkelt het MEC excellente trainingscentra waarin kennisdeling en kennisontwikkeling centraal staan.

Wat willen we bereiken?

- In 2011 is er een Visie+Actieplan Hoger Onderwijs ontwikkeld i.s.m. het hoger onderwijs.
- In 2011 start nadere uitwerking en uitvoering van het Actieplan Studentenhuisvesting.
- In 2012 wordt het Con-neX incubatorcentrum gerealiseerd (i.s.m. AVANS).
- In collegejaar 2011/2012 start het Kennisnetwerk Leisure (nieuwe ontwikkeling NHTV), op termijn resulterend in een kenniscentrum.
- In 2011 en 2012 is de exploitatie van de website BeBreda kostenneutraal.
- In 2011 opent de Internationale School Breda (ISB) haar deuren.
- In 2011 vervult de Dinalog-Campus een Incubatorfunctie voor de logistieke sector.

Wat gaan we hiervoor doen?

- De universitaire ambities van het hoger onderwijs ondersteunen.
- Het ondersteunen van het Bestuurlijk Overleg Hoger Onderwijs Breda in hun initiërende en richtinggevende rol bij de ontwikkeling van Breda tot kennisstad.
- Marketing van Breda Kennisstad als een gezamenlijke inspanning van onderwijs en stad.
- Haalbaarheidsstudies uitvoeren en nieuwe initiatieven stimuleren die leiden tot kennisclusters en instituten die bijdragen aan de (academische) ontwikkeling van Breda Kennisstad.
- Daar waar nodig met het onderwijs optrekken richting het Rijk voor steun van de (wetenschappelijke) onderwijsambities.
- Gezamenlijk met onderwijs inzetten op het creëren van draagvlak voor de realisatie van meer geschikte huisvesting voor (inter-)nationale studenten.
- Het op goede wijze begeleiden van fysieke uitbreidingen van Kennisinstellingen.
- Participeren in werkveldcommissies van onderwijsinstellingen (relatie school - praktijk)

Wettelijk kader

Afwezig

4.5 Voorschool voor een goed begin

Wat is onze visie?

Een goede startconditie is essentieel voor een succesvolle schoolloopbaan. Sommige kinderen lopen het risico op leerachterstanden als gevolg van een achterstand in hun taalontwikkeling en/of sociaal-emotionele ontwikkeling. We willen de startcondities van al deze kinderen (zgn. doelgroeppeuters) verbeteren door het aanbod van erkende educatieve programma's in de voorschoolse voorzieningen te verbreden, te verbeteren en toegankelijker te maken. Daarnaast is er voor kinderen van 0- 4 jaar, hun ouders en professionals, via het CJG ontwikkelingsstimulering en opvoedingsondersteuning, ter versterking van de zorgstructuur. Wij streven naar een integratie van peuterspeelzaalwerk en kinderopvang in één voorschoolse voorziening die aansluit bij de behoefte van ouders in de wijk. Het voorschoolse aanbod is dan ingebed in een dagarrangement onderwijs-opvang en maakt deel uit van het samenwerkingsnetwerk brede school.

Waar staan we nu?

In Breda wordt op 15 peuterspeelzalen en 3 kinderdagverblijven programma's voorschoolse educatie aangeboden. In alle gevallen voldoen zij aan de kwaliteitseisen t.a.v. de leidster-kindratio en personele bevoegdheden. Voor de werving en toeleiding worden laagdrempelige projectactiviteiten uitgevoerd, gericht op moeders en peuters. De rijksdoelstellingen (70%) t.a.v. het bereik zijn met 90% ruimschoots behaald. Een bereik van 100% deelname kan gerealiseerd worden door het aanbod uit te breiden met inachtneming van de regeling impulsgebieden onderwijsachterstanden. Ingevolge de wet OKé is per 1 augustus 2010 de financiële toegankelijkheid van peuterspeelzalen vergroot door harmonisatie met de kinderopvang. Voor de uitvoering van de nieuwe toezichtstaak (via GGD-inspecties) is momenteel in ontwikkeling een gemeentelijke verordening peuterspeelzalen (o.b.v. landelijk kwaliteitskader). In het najaar van 2010 voert de Onderwijsinspectie een bestandsopname uit van de VVE-locaties (voorschool en vroegschool) in Breda. De rapportage hierover zal de basis vormen voor overleg en afspraken tussen gemeente, onderwijs, welzijn en kinderopvang over kwaliteitsverbetering van VVE-programma's en het realiseren van een doorgaande leerlijn van voorschool naar vroegschool.

Wat willen we bereiken?

- In 2012 voldoen peuterspeelzalen aan de wettelijke kwaliteitseisen.
- In 2014 is er voor alle doelgroeppeuters een aanbod van voorschoolse educatie (=100% bereik).
- In 2014 is er een doorgaande lijn van voorschool naar vroegschool.
- In 2014 zijn kinderopvang en peuterspeelzaalwerk geïntegreerd in een voorschoolse voorziening.

Wat gaan we hiervoor doen?

We intensiveren het toezicht en handhaving op kwaliteit peuterspeelzalen en voorschoolse educatie. De werving en toeleiding van VVE-peuters willen wij intensiveren en vanuit het CJG coördineren. Het consultatiebureau (dat werkt vanuit het CJG) ziet de kinderen en ouders als eerste en kan signaleren dat kinderen gebaat zijn bij VVE. Tevens kunnen ouders bij het CJG terecht voor ondersteuning in de opvoeding.

- Realiseren van een sluitende zorgstructuur in de voorschool via het CJG, met opvoed-ondersteuning en ontwikkelingsstimulering als basis.
- Met schoolbesturen, welzijn en kinderopvang bindende afspraken maken over een doorgaande leer-en zorglijn voorschool naar vroegschool.
- Stimuleren van samenwerking peuterspeelzaalwerk en kinderopvang; in overleg met betrokken partijen haalbaarheid onderzoeken van integratie tot een voorschoolse voorziening.

Wettelijk kader

- Wet Ontwikkelingskansen door educatie (Oké) m.i.v. 1 augustus 2010
- Wet op het Primair Onderwijs (WPO; art. 166 en 167)
- Wet op het Onderwijstoezicht (WOT; art. 15g, lid 1)

4.6 Opvoeden begint bij jezelf

Wat is onze visie?

Wij streven ernaar dat Bredase jeugd en ouders zoveel als mogelijk vanuit hun eigen kracht leven en handelen. Als we willen dat jeugd en ouders zelf de antwoorden kunnen vinden op kleine en grote vragen m.b.t. opvoeden en opgroeien, dan dient die informatie continu, actueel en eenvoudig beschikbaar te zijn. Als we willen dat zij elkaar helpen bij vragen over opvoeden en opgroeien, dan zullen CJG-partners hen informatie en mogelijkheden moeten bieden. De gemeente streeft ernaar dat er steeds meer vrijwillige inzet van jeugd en ouders komt zodat zij elkaar kunnen adviseren en helpen. Wij stimuleren daarom ontmoetingen tussen ouders onderling, stimuleren het positieve opvoeden.

Het CJG is geen extra loket, het is een instrument om jeugd en ouders makkelijker en meer te laten praten en denken over positief opvoeden. Het is een netwerk dat ervoor zorgt dat de juiste expertise op de juiste plek aanwezig is. Het is een middel om op basis van de vragen en behoeften van jeugd en ouders het bestaande aanbod te verbeteren en waar nodig aan te passen. Het CJG is vooral een positieve houding, een houding die uitgaat van de eigen kracht van jeugd en ouders.

De school is een logische vindplaats voor ouders, kinderen en jongeren. En daar komt het CJG dan ook naar toe. Om er te zijn voor ouders, kinderen en jongeren die vragen hebben, om daarmee te voorkómen dat kleine vragen grote problemen worden, om leiders en leerkrachten te adviseren en om de juiste hulp te bieden aan jeugd en ouders die dat nodig hebben.

Waar staan we nu?

Op dit moment ontwikkelen we als gemeente en partners een CJG Breda. Een netwerk van partners en instellingen die vrijwillig of professioneel betrokken zijn bij opvoeden en opgroeien. De ontwikkeling van het CJG als netwerkorganisatie vergt anders denken en anders werken van de professionals en van de instellingen van waaruit zij werken. Wij verwachten dat zij opereren vanuit het CJG gedachtegoed en dat zij dat gedachtegoed consequent en in woord en daad uitdragen. We verleggen de focus van het CJG als fysiek aanwezige 'voorziening' naar het CJG als 'mindset' om burgers en professionals in hun eigen kracht te zetten.

Wat willen we bereiken?

- In 2012 hebben alle scholen in het primair onderwijs een CJG-er die kinderen, ouders en leerkrachten adviseert en waar nodig de juiste hulp biedt.
- In 2012 kunnen jongeren info en advies over opgroeien interactief opzoeken via de site van Jong@Breda.
- Verbreding van gedachtegoed positief opvoeden: het aantal ontmoetingen tussen ouders en jeugd onderling over opvoeden en opgroeien is in 2014 verhoogd met 50% t.o.v. 2010.
- In 2014 bieden alle professionele partners op het terrein van opvoeden en opgroeien hun activiteiten en diensten aan met het CJG label.

Wat gaan we hiervoor doen?

We zijn bezig met de invoering van de CJG-er op alle scholen voor primair onderwijs. Samen met het onderwijs (BOB) is er een implementatieplan opgesteld voor de overgang van de huidige situatie naar de gewenste. Vanuit het CJG wordt gewerkt aan de bundeling van een brede expertise van jeugdverpleegkundigen tot jeugdpsychiaters. De CJG-er kan dus altijd de juiste inzet inroepen zodat scholen, ouders en kinderen direct de juiste hulp krijgen.

Met een aantal enthousiaste jongeren is het CJG bezig met de ontwikkeling van sociale media die aansluit op de belevingswereld van die jongeren. Deze pioniers bepalen de 'looks and works' van de website. Het CJG stuurt erop dat de juiste informatie aanwezig is op basis van de top 10 van belangrijkste vragen en problemen van jongeren. Het CJG heeft ook een digitaal jongerenpanel zodat we steeds op de hoogte blijven van de vragen, ideeën en behoeften van de Bredase jeugd.

Het CJG bouwt actief aan een netwerk van niet alleen professionals maar juist ook ouders. Deze zetten zich vrijwillig in om andere ouders te adviseren, om trainingen te geven etc. Iedere ouder is welkom en kan aangeven welke talenten hij of zij wil inzetten. We beogen het CJG dichtbij en van ouders en jeugd zelf te laten zijn. Zij zijn ervaringsdeskundigen en als geen ander in staat om de dialoog over positief opvoeden te voeren. Om het bespreekbaar en normaal maken van opvoedingsvragen te stimuleren bij andere ouders en jeugd. In 2011 gaan CJG-partners als lerende netwerkorganisatie al hun aanbod inzichtelijk maken en daarmee ook witte vlekken en doublures. Tegelijkertijd brengt het CJG in kaart wat de top 10 aan opvoed- en opgroevragen is, waar de belangrijkste behoeften van ouders en jeugd liggen. Op basis daarvan sturen we op een samenhangend en effectief aanbod waarbij we - waar wenselijk - ook ruimte bieden aan nieuwe aanbieders. Vanaf 2012 bieden alle CJG-partners hun aanbod aan onder het CJG-label.

Totdat het CJG een volwaardige netwerkorganisatie is, neemt de gemeente een actieve en sturende rol in het realiseren van het CJG als netwerkorganisatie. We nodigen partners uit om actief mee te doen, om aan te geven waar zij met het CJG willen samenwerken. Zo benaderen we vanuit het CJG huisartsen en andere eerstelijns zorgverleners zodat zij weten dat zij bij het CJG terecht kunnen als ze ouders of jongeren treffen die met hun vragen of problemen (van andere dan medische aard) bij hen terecht komen. Met het onderwijs blijven wij (via het BOB) graag in gesprek over de versterking van de zorg in - en vooral - om school.

Wettelijk kader

- WMO (wet maatschappelijke ondersteuning), prestatieveld 2, preventieve opvoed- en opgroei ondersteuning jeugd. Gemeenten voeren hieronder de 5 functies van het preventief jeugdbeleid uit:
 1. informatie en advies
 2. signaleren van problemen
 3. toegang tot het hulpaanbod
 4. licht-pedagogische hulp
 5. coördinatie van zorg.
- Wet op de Jeugdzorg: gemeenten zijn verantwoordelijk voor de totstandkoming van Centra voor Jeugd en Gezin. Het CJG heeft als taak de huidige opvoed- en opgroei-ondersteuning te verbinden, te verbeteren en te versterken en biedt minimaal de volgende functies: de jeugdgezondheidszorg (consultatiebureaus en GGD), de 5 preventieve WMO-functies op het terrein van opvoed- en opgroei-ondersteuning, een schakel met Bureau Jeugdzorg en een schakel met onderwijs. Een CJG richt zich op kinderen en jongeren van -9 maanden tot 23 jaar, en hun ouders.
NB Provincies zijn (nu nog) verantwoordelijk voor de toegang tot en het aanbod van geïndiceerde jeugdzorg (incl jeugdbescherming, jeugdreclassering, advies en meldpunt kindermishandeling).

4.7 Klaar voor de start

Wat is onze visie?

Een goede opleiding en/of werk is voor alle jongeren een basis voor hun toekomstig succesvol meedoen in de maatschappij. Enerzijds richten wij ons op preventie van voortijdig schoolverlaten, zodat jongeren hun opleiding met minimaal een startkwalificatie afsluiten (havo-vwo of mbo-diploma op niveau 2). Voor overbelaste jongeren (voortijdige schoolverlaters met complexe problemen) spannen we ons in om in overleg en in samenwerking met het onderwijs en relevante instanties een effectief aanbod te realiseren in de vorm van combinatieprogramma's van (regulier) onderwijs, zorg, hulpverlening. Anderzijds richten wij ons op een succesvolle en duurzame begeleiding van werkzoekende jongeren naar de arbeidsmarkt.

Waar staan we nu?

Van de schoolgaande jongeren in Breda tussen de 16 en 23 jaar verliet in schooljaar 2008/2009 bijna 10% het onderwijs zonder startkwalificatie. Toch kunnen we stellen dat het voortijdig schoolverlaten afneemt ten opzichte van voorgaande jaren. In 2007/2008 was dat nog 12,8%; in 2006/2007 was het 13,4%; in 2005/2006 verliet maar liefst 15% voortijdig de school. De jeugdwerkloosheid in 2010 (16-27 jaar) bedraagt 2,6%. Slechts 1,4% van de Bredase jeugd tussen de 18 en 27 jaar zit in de regeling WIJ die in oktober 2009 in werking is getreden (verhoging van de leeftijd voor de Wwb (Wet werk en bijstand)).

Voortijdig schoolverlaten is een regionaal probleem, evenals jeugdwerkloosheid en jeugdhulpverlening. De 18 gemeenten en de onderwijsinstellingen die samen de RMC-regio West-Brabant vormen hebben met het ministerie van OCW een convenant 2007-2011 afgesloten voor de aanpak van het voortijdig schoolverlaten. Afspraken: terugdringen van het aantal schoolverlaters, oplopend tot 40% in 2011. Elke schoolverlater minder levert de school € 2500,- op. Breda is voor het convenant aangewezen als centrumgemeente. Dat betekent o.m. dat Breda namens de regio aanspreekpunt is voor het ministerie als het gaat om verantwoording van middelen en resultaten. Naar verwachting zal het convenant worden verlengd na augustus 2011. De regio-gemeenten hebben de intentie uitgesproken om het schoolverzuim en het voortijdig schoolverlaten effectiever en efficiënter aan te pakken. Een eerste stap hiertoe is een centralisatie van de leerplicht- en RMC-administratie voor 15 gemeenten in 2011.

Wat willen we bereiken?

- Ieder jaar verlaten 10% meer Bredase jongeren hun school met minimaal startkwalificatie (netto resultaat = 35% meer jongeren met een startkwalificatie in 2014).
- In 2014 leert of werkt iedere jongere tot 27 jaar.
- Kwaliteitsverbetering van de gemeentelijke taken leerplicht en voortijdig schoolverlaten op het gebied van volledig en betrouwbaar gegevensbeheer, verbeterde informatiestromen, eenduidige rapportages en verslaglegging.

Wat gaan we hiervoor doen?

Wij willen een optimale invulling geven van onze rol als centrumgemeente. In de eerste plaats zullen we in het West-Brabanthuis een bestuurlijke arena creëren waar de verbindingen worden gelegd tussen de relevante beleidsterreinen. Daarmee nemen we het initiatief tot het gezamenlijk ontwikkelen van een regionale visie met een gezamenlijke agenda die al deze beleidsterreinen raakt. Het onderwijsveld wordt nadrukkelijk bij dit bestuurlijk platform betrokken. De regionale aanpak focust voor 2011 op de volgende dossiers.

- Flexibele instroom in onderwijs: meer kansen op 'tussentijds' instromen (werkt preventief en curatief).
- Regionalisering Leerplicht / RMC: proactief, preventief, zichtbaar (effectief preventief instrument).
- Zorgstructuur in en om de school: verder inrichten zorgstructuur, continu monitoren en verbeteren.

- Jeugdwerkloosheid: voor goede invulling van WIJ is het onderwijs nodig.
- Overgang vo-mbo en mbo-e.v.: op die momenten sluitend beeld hebben van over- en uitstappers.

Wettelijk kader

- Leerplichtwet 1969/ Kwalificatieplicht 2007:
gemeentelijke verantwoordelijkheid voor toezicht op volledige leerplicht (5 t/m 17 jaar)
- RMC-wet 2002:
Regionale Meld- en Coördinatiefunctie: gemeentelijke plicht tot registratie van voortijdige schoolverlaters tot 23 jaar.
- Convenant VSV 2008-2011 tussen ministerie, onderwijs en regiogemeenten.
- Wet WIJ 2009 (Wij investeren in Jongeren):
Gemeenten zijn verplicht om jongeren van 18 t/m 27 jaar die zich melden voor een uitkering, een aanbod te doen in de vorm van scholing, werk of een combinatie van beide. Dit geldt ook voor jongeren van 16/17 jaar die geen scholing volgen, minder dan 16 uur per week werken en die voldoen aan de kwalificatieplicht of daarvan zijn vrijgesteld.
- Wajong (Wet werk en arbeidsondersteuning jonggehandicapten) 2010:
Ondersteuning via het UWV aan jongeren met een beperking die zelf geen werk kunnen vinden.

4.8 Snel de juiste hulp

Wat is onze visie?

De komende jaren vindt er een decentralisatie van de jeugdzorg plaats, van provincie naar gemeenten. De jeugdzorg behelst zowel de toeleiding naar en het aanbod van zorg voor jeugdigen met vaak meervoudige en complexe problematiek (Passende Zorg). Als gemeente bereiden wij ons voor op deze nieuwe taak.⁵ Op dit moment gaan rijksoverheid en provincies er vanuit dat de decentralisatie per 2015 gerealiseerd is.

Wij zien de decentralisatie als een uitdaging en kans. Een kans om kinderen en jongeren echt de juiste (combinaties van) zorg te kunnen bieden, doordat we straks zelf het hele spectrum van lichte advisering tot zwaardere zorg goed in beeld hebben. De uitdaging zal worden om het gebruik van de zwaardere vormen van hulp terug te brengen. Dat kan alleen als we echt preventief te werk gaan en inzetten op laagdrempelige advisering en hulp aan gezinnen die vragen hebben. Door zorg in en om de scholen en kinderopvang goed te organiseren, door kleine vragen goed te beantwoorden zodat ze geen grote vragen of problemen worden. Dat is de beste voorbereiding op het goed kunnen uitvoeren van de extra taken die we als gemeente krijgen.

Uiteindelijk resultaat dient een verlaging te zijn van het aantal jeugdigen waarvan de kansen versterkt dienen te worden en van het aantal jeugdigen die passende zorg nodig hebben. De inschatting is dat de verdeling Brede Ontwikkeling, Versterken van Kansen en Passende Zorg nu 85%, 10% en 5% is (landelijke verdeling). CJG wil de verdeling voor Breda kunnen benoemen en vervolgens blijven meten of een verschuiving over jaren waar te nemen is.

Waar staan we nu?

Als gemeente zijn we – samen met Bureau Jeugdzorg (BJZ) en buurgemeenten – gestart met het ontwikkelen van scenario's voor de decentralisatie van de jeugdzorg; hoe kunnen we realiseren dat degenen die het echt nodig hebben, de kinderen, jongeren en ouders die het op eigen kracht simpelweg niet kunnen, snel de juiste hulp krijgen?

Het is van belang dat we de basis goed op orde hebben. En die basis is het CJG, waarin we de wettelijke taken voor preventieve opvoed- en opgroeiondersteuning op Bredase wijze vormgeven. Het CJG zet daarom 'met stip' in op 'de beweging naar voren': naar scholen, naar ouders, naar jeugd.

Wat willen we bereiken?

- In 2012 hebben alle scholen in het primair onderwijs een CJG-er die kinderen die dat nodig hebben, snel de juiste hulp biedt. Vanaf 2013 is die CJG-er er ook op het VO en MBO.
- Professionals en vrijwilligers die werken met jeugd signaleren in 2014 beter en sneller dat er iets mis is dan in 2010.
- Als zo'n signaal binnenkomt bij het CJG Breda dan komt het CJG binnen 24 uur in actie.

Wat gaan we hiervoor doen?

Het CJG is zoals gezegd in ontwikkeling naar een effectieve netwerkorganisatie. Daarvoor moet nog het nodige gebeuren en daar sturen we als gemeente krachtig op.

- De onderdelen van het Veiligheidshuis die primair met zorg ipv justitie te maken hebben (zoals het preventief casusoverleg en de zorgmeldingen) worden voortaan in nauwe samenwerking met het CJG uitgevoerd.
- We streven ernaar om op het brede terrein van jeugdbeleid, jeugdzorg en jeugdveiligheid op alle niveaus dubbelingen in overleg (casuïstiek, beleidsmatig en bestuurlijk) waar mogelijk weg te halen. Minder samen praten, effectiever samen doen!
- Het CJG maakt een analyse van het huidige aanbod; wat zijn de belangrijkste vragen en

⁵ Met de decentralisatie van de jeugdzorg ontstaat één financieringssysteem voor de jeugdzorg inclusief jeugd-LVG (licht verstandelijk gehandicapten) en jeugd-GGZ (geestelijke gezondheidszorg). Het ziet er naar uit dat alle taken op het gebied van de jeugdzorg naar de gemeenten komen.

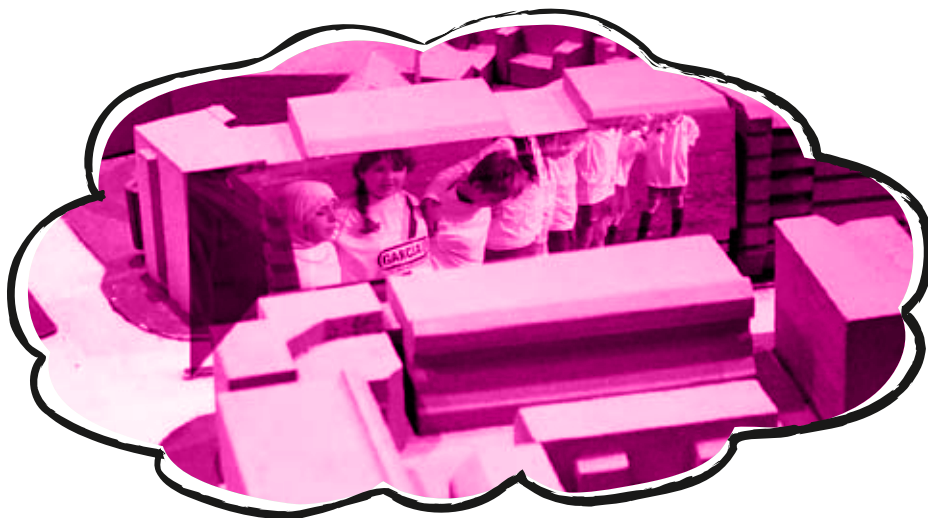
problemen van ouders en jeugd, welk aanbod is er voorhanden, welk aanbod ontbreekt?

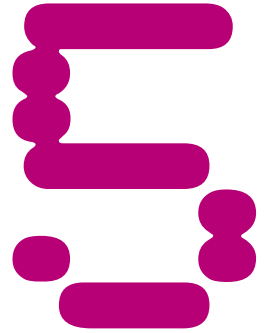
- We willen vanuit het CJG de functies en professionals inventariseren en bezien of en waar er integratie van functies mogelijk is, zodat er minder hulpverleners nodig zijn die tegelijkertijd meer kunnen doen voor jeugd en gezin.
- Ter voorbereiding op de decentralisatie van de jeugdzorg maken we met Bureau Jeugdzorg en jeugdzorgaanbieders al concrete afspraken over hoe zij hun expertise 'naar voren', in het lokale domein kunnen inzetten.

Met de provincie gaan wij in gesprek over een zorgvuldige decentralisatie van de jeugdzorg. Wat ons betreft gaat het dan niet alleen om een overdracht van wettelijke taken, bevoegdheden en middelen maar ook om een zorgvuldige overdracht van kennis, informatie en opgedane expertise.

Wettelijk kader

- WMO (wet maatschappelijke ondersteuning), prestatieveld 2, preventieve opvoed- en opgroei ondersteuning jeugd.
- Wet op de Jeugdzorg: gemeenten zijn verantwoordelijk voor de totstandkoming van Centra voor Jeugd en Gezin. NB Provincies zijn (nu nog) verantwoordelijk voor de toegang tot en het aanbod van geïndiceerde jeugdzorg (incl jeugdbescherming, jeugdreclassering, advies en meldpunt kindermishandeling).

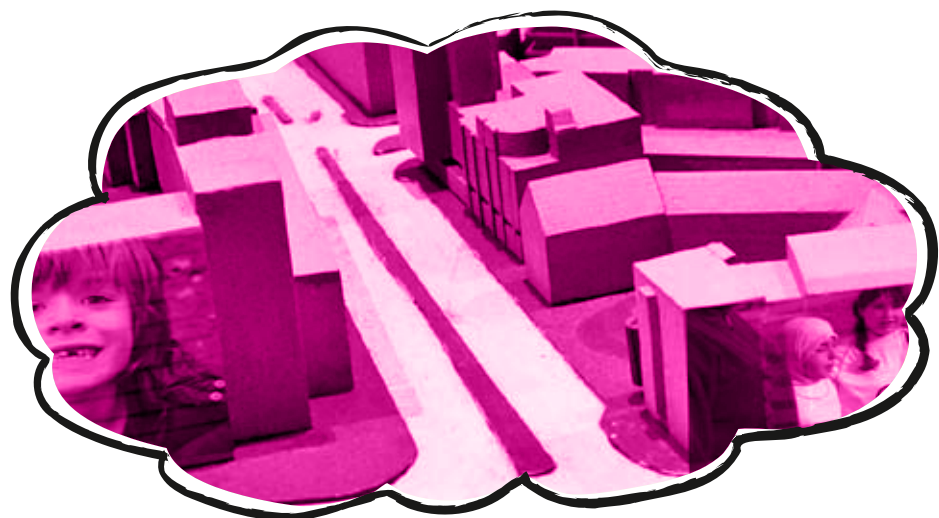

STURING EN ORGANISATIE

In het 'Coalitieakkoord 2010-2014' is opgenomen dat het niet meer vanzelfsprekend en betaalbaar is dat de gemeente een veelheid van rollen op zich neemt. In Koers@Breda, de eerste kaderbrief 2011 van het College, wordt deze beleidslijn doorgetrokken. Het zelforganiserend vermogen in Breda is groot en daarbij past een terughoudende rol van de gemeente. Het College gaat uit van de kracht en creativiteit van de burgers van Breda, van hun vermogen om voor zichzelf en voor elkaar te zorgen en daarbij eigen sociale netwerken te benutten. Daar waar nodig voorziet de gemeente in collectieve voorzieningen.

Een terughoudende rol van de gemeente en een groter appèl op het zelforganiserend vermogen van burgers en instellingen tendeert naar gelijkwaardigheid en horizontaal partnerschap. Tegelijkertijd is te zien dat de schoolbesturen en maatschappelijke partners een (meer) pro-actieve houding aannemen, waarbij zij de gemeente zien als een horizontale partner⁶. Bij horizontaal partnerschap hebben alle partijen vanuit hun eigen verantwoordelijkheid een gelijkwaardige rol. Dit geldt met name voor de relatie tussen gemeente en schoolbesturen die - wettelijk bepaald - gebaseerd is op gelijkwaardigheid en wederkerigheid. Die positie geldt niet per definitie voor andere partijen in de uitvoering van het jeugd- en onderwijsbeleid. In sommige situaties is de gemeente opdrachtgever of aanbesteder (jeugd- en jongerenwerk, opvoed- en opgroeiondersteuning, educatie, leerlingenvervoer); in andere wettelijk controleur (leerplicht/kwalificatieplicht) en financier (onderwijshuisvesting). De diversiteit aan gemeentelijke rollen houdt ook verschillende partnerrelaties in.

⁶ Bron: Strategische Visie Primair Onderwijs en gerelateerde voorzieningen Breda.

De brede maatschappelijke verantwoordelijkheid van de gemeente op verschillende beleids-terreinen vereist dat zij tot op zekere hoogte een bestuurlijke regierol moet (blijven) vervullen. Er is niet één gemeentelijke regierol. Er zijn vier soorten van regie te onderscheiden (Partners en Pröpper, 2004:14-15).

		Eigen script of beleidskader	
		JA	NEE
Doorzettingsmacht	JA	Beheersingsgericht (inhoudelijk en procesmatig)	Uitvoeringsgericht
	NEE	Visionair	Faciliteren

Het eerste type regisseur is de *beheersingsgerichte regisseur*. Deze heeft doorzettingsmacht en is in staat zijn eigen script te schrijven. Hij kan dat script ook op zijn eigen lokale situatie aanpassen.

De *uitvoerings-gerichte regisseur* heeft wel doorzettingsmacht, maar voert vaak het script van een andere actor uit. Hierbij kunnen we denken aan het script van het Rijk of de provincie.

De *visionaire regisseur* heeft wel de mogelijkheid om zijn eigen script te schrijven, maar heeft juist weer geen doorzettingsmacht. Hij moet met zijn visie mensen overhalen om met zijn plannen mee te doen.

De *faciliterende regisseur* tot slot heeft geen doorzettingsmacht en ondersteunt vooral bij het schrijven van het script van andere actor. De regisseur is in dit geval vooral woordvoerder, organisator en coördinator.

De rol van de gemeente verschilt dus per beleidsterrein en is mede afhankelijk van onze wettelijke taken en verantwoordelijkheden. De regierol die we als gemeente kiezen verschilt dus per doel van Jong@Breda. In het jaarlijks uitvoeringsprogramma benoemen we per doel expliciet welke soort regie wij voeren om de resultaten te bereiken.

Beleidsagenda en overleg

Jong@Breda bestrijkt de domeinen onderwijs, zorg, welzijn, sport, cultuur, veiligheid, werk en inkomen; in principe de hele leefwereld van kinderen en jongeren tot 27 jaar. Binnen de doelen die we geformuleerd hebben zijn afzonderlijke onderwerpen en stakeholders met verschillende verantwoordelijkheden en taken aan te wijzen. Omdat zoveel partijen erbij betrokken zijn, is het van belang om voor het realiseren van de gekozen doelen en beoogde effecten te sturen op de samenhang tussen de verschillende (sub-)thema's. Als gemeente zijn we primair verantwoorde-lijk voor het jeugdbeleid en in staat verbindingen tot stand te brengen en te versterken.

Als gemeente zijn we wettelijk verplicht tot jaarlijks overleg met onderwijs en kinderopvang over een aantal wettelijk vastgestelde onderwerpen. Die onderwerpen vormen de lokale educatieve agenda (LEA). Deze agenda vormt een wezenlijke basis voor de uitvoering van Jong@Breda. Voor een effectieve uitvoering is het van belang dat het voor alle betrokken partijen duidelijk is voor welke beleidsthema's zij verantwoordelijk zijn en welke rol zij ten opzichte van elkaar hebben. De zgn. drie-kolommentabel biedt daarbij houvast⁷.

⁷ LEA en de andere partners, november 2008

In de tabel worden de beleidsthema's ingedeeld in drie categorieën:

- categorie 1: beleidsthema's waarvoor scholen eindverantwoordelijk zijn;
- categorie 3: thema's waarvoor gemeenten verantwoordelijk zijn;
- categorie 2: onderwerpen waarbij de rollen van gemeenten, scholen en overige partners per thema kunnen wisselen.

Categorie 2 wordt beschouwd als de romp van de beleidsagenda. Dit zijn de thema's waarover gemeenten en schoolbesturen het in ieder geval eens dienen te worden. Deze romp kan worden aangevuld met thema's uit categorie 1 en 3 die door gemeenten dan wel scholen worden aangedragen.

	Categorie 1	Categorie 2	Categorie 3
Eindverantwoordelijke	Schoolbesturen	In onderling overleg	Gemeenten
Uitvoering	Scholen	Gemeenten en scholen	Gemeenten
	Onderwijsprestaties	VVE	Leerplicht/RMC
	Taalbeleid	Peuterspeelzaalwerk	Schakelklassen
	Stimuleren taalontwikkeling	Kinderopvang	Leerlingenvervoer
	Ouderbetrokkenheid	Opvang risicojongeren	Huisvesting/Brede School
	Infvoorziening aan ouders/leerlingen	Vroegsignalering	Veiligheid om de school
	Doorstroom PO-VO	Zorg in en om de school	Spreiding jeugdvoorzieningen
	Wachlijsten SO	Aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt	Preventief jeugdbeleid (5 WMO-functies)
	Toegankelijkheid	Brede scholen en combinatie-functies	CJG
	Spreiding zorgleerlingen	Passend Onderwijs: vwb huisvesting en leerlingenvervoer	Harmonisatie voorschoolse voorzieningen
	Bestrijden onderwijsachterstanden m.n. groep 1 t/m 4	VSV	
	Passend onderwijs		

De meeste onderwerpen uit categorie 2 en 3 zijn te herleiden tot (sub-)thema's van de doelen in Jong@Breda. De keuze voor de doelen is mede gebaseerd op de onderwerpen die wij met schoolbesturen en maatschappelijke partners in de vorige bestuursperiode in gezamenlijk overleg hebben geselecteerd en opgenomen in 'Opvoeden met z'n allen' als aanzet tot een lokale educatieve agenda.

Jong@Breda is een uitnodiging aan alle partijen om samen te werken aan het behalen van resultaten. Onze insteek is daarbij: vooral **meer doen** en **minder praten**. Dat houdt in dat we themagericht – op basis van de doelen - met de relevante partners overleg voeren over hun aandeel in de samenwerking.

In de samenwerking is transparantie van belang: per hoofddoel maken wij bindende afspraken over resultaten, verantwoordelijkheden, taken, in te zetten budgetten en verantwoording. Deze worden uitgewerkt in een jaarlijks uitvoeringsprogramma. Voor de doelen die het onderwijsveld direct raken, stemt de gemeente af met het Bestuurlijk Overleg Breda (B.O.B). Het gaat met name om de uitwerking en uitvoering van onderliggende thema's van de volgende hoofddoelen.

- 1 Een brede school in iedere wijk
- 2 Voorschool voor een goed begin
- 3 Snel de juiste hulp/zorg in en om school
- 4 Klaar voor de start

Communicatie

Het is van belang dat – na vaststelling door de raad – jeugd, ouders en partners geïnformeerd worden over het voorlopige eindresultaat van het interactieve proces; Jong@Breda. Advies is om dat niet (alleen) te doen door het aanbieden van de beleidsnota in de huidige vorm, maar te zoeken naar een vorm en/of presentatie die vanuit het perspectief van de jeugd ook aantrekkelijk en interessant is. In het proces van Stad vol Jeugd is bijv. ook gewerkt met film/video als middel om uitgangspunten en doelen te verbeelden en verwoorden. Daarnaast kunnen we sociale media inzetten om de jeugd en ouders te laten zien wat het voorlopige tussentijdse resultaat is van het proces waaraan zij hebben bijgedragen. Het is de bedoeling dat jeugd en ouders actief betrokken blijven bij de uitvoering van Jong@Breda. We zijn bezig met een digitaal jongerenpanel, vanuit het CJG is er een groeiende groep van actieve ouders. Deze en andere kanalen willen we inzetten om samen met jeugd en ouders vorm te geven aan de uitwerking, aan het behalen van concrete resultaten. Hun bevindingen maken nadrukkelijk deel uit van de monitorgegevens Jong@Breda.

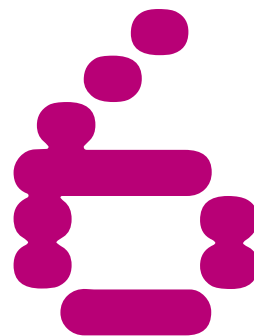
Interne sturing

Het College van B&W draagt de eindverantwoordelijkheid voor de lokale overheidstaken op het terrein van jeugdbeleid. Het College heeft de uitgebreide bestuurlijke verantwoordelijkheden neergelegd bij de wethouder Jeugd en Onderwijs. Deze is eindverantwoordelijk voor de regie en de uitvoering van het integraal jeugdbeleid volgens het beleidskader Jong@Breda dat door de gemeenteraad wordt vastgesteld. De wethouder legt primair verantwoording af aan de gemeenteraad. Hiertoe stelt het College jaarlijks een uitvoeringsprogramma Jong@Breda vast dat ter informatie aan de Raad wordt gezonden. Ook informeert het College de Raad jaarlijks via monitorgegevens over de voortgang.

In de jaarlijkse uitvoeringsprogramma's van Jong@Breda wordt per doel SMART omschreven welke acties met welke partijen en welke middelen worden ingezet, wat de rol van de gemeente daarbij is en welke resultaten worden beoogd. Het uitgangspunt voor de uitvoering van Jong@Breda is een programmatische aanpak. Per 2011 zal de directiebegroting van MO voor de onderdelen jeugd en onderwijs worden ingedeeld conform de 8 doelen van Jong@Breda. De vaststelling van de uitvoeringsprogramma's door het College wordt geïntegreerd in de beleids- en begrotingscyclus van de gemeente. Hierdoor worden de uitvoeringsprogramma's leidend voor de inzet van capaciteit en middelen vanuit de relevante directies en dienen ze als sturingsinstrument. Het eerste uitvoeringsprogramma voor 2012 wordt in 2011 opgesteld.

Via de monitor die aan het uitvoeringsprogramma gekoppeld wordt, kunnen wij de voortgang bewaken en eventueel bijsturen via overleg met (gelijkwaardige) partners of via subsidieafspraken met andere partijen. De ontwikkeling van de monitor vindt plaats in 2011. In die zin heeft het uitvoeringsprogramma Jong@Breda een dynamisch karakter. De Raad krijgt jaarlijks het uitvoeringsprogramma ter informatie, evenals een evaluatie via de monitor. Het is de bedoeling o.m. antwoord te krijgen op de volgende vragen.

- 1 Hebben we voor de juiste vorm en inhoud gekozen?
- 2 Hebben we voor de juiste uitvoering en de juiste uitvoeringpartners gekozen?
- 3 Zijn de beoogde doelen gehaald?
- 4 Zijn er nieuwe speerpunten die we gezamenlijk moeten of willen oppakken?
- 5 Zijn er nieuwe omstandigheden waarmee we rekening moeten houden?

MIDDELEN

De keuze voor een solide, sober en behoedzaam financieel beleid brengt met zich mee dat beschikbare middelen zo efficiënt en effectief mogelijk worden besteed.

De Gemeente Breda geeft in totaal zo'n 60 miljoen euro uit aan de jeugd van 0-23 jaar. Dit is een indicatief bedrag. Onderstaande figuur laat zien hoe deze middelen worden ingezet op doelen voor respectievelijk brede ontwikkeling, versterken van kansen en passende zorg. Dit totaaloverzicht van gemeentelijke middelen is ontwikkeld op basis van direct herleidbare budgetten (bv. voor onderwijs, voorschoolse voorzieningen, CJG) maar ook op basis van berekening van budgetten die niet specifiek voor de jeugd zijn bestemd (bijv. sport, cultuur, GGD, accommodaties voor sport en sociaal-culturele activiteiten). Daarbij is een verdeelsleutel gehanteerd van 27,4% van het totaalbudget (27,4% van de inwoners van Breda is jonger dan 23 jaar). De budgetten bestaan uit gemeentelijke middelen, provinciale subsidies en rijkssubsidies. Een deel van de budgetten is beïnvloedbaar, maar een deel ook niet, zoals bijv. doeluitkeringen van rijkswege.

Indicatie van de huidige inzet van gemeentelijke middelen voor Bredase jeugd (in miljoenen)

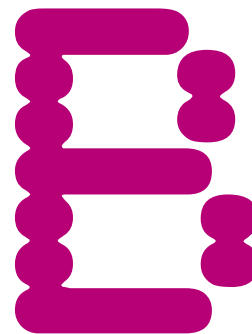

Voor realisatie van de doelen van Jong@Breda gaan we uit van de huidige financiële kaders (inclusief mogelijke consequenties van bezuinigingsopgaven die ook ten laste komen van de uitgaven voor jeugd). In de uitvoeringsprogramma's zal per hoofddoel en per (onderliggend) thema concreet worden aangegeven welke middelen op jaarbasis voor welke resultaten worden ingezet. Door de uitvoeringsprogramma's te integreren in de gemeentelijke planning -en control cyclus zullen afspraken over inzet van capaciteit en middelen verankerd.

Het is de bedoeling bij de ontwikkeling van de uitvoeringsprogramma's van Jong@Breda met de relevante partners overeenstemming te bereiken over doelstellingen, resultaten, maar ook over inzet van middelen. Transparantie in alle beschikbare budgetten kan een goede basis vormen voor overleg met het onderwijsveld over een meer effectieve en efficiënte inzet en eventuele verschuiving van middelen. Met andere partners worden per hoofddoel afspraken gemaakt over de uitvoering van activiteiten die – in voorkomende gevallen - in subsidiebeschikkingen worden vastgelegd.

De uitdaging is om te komen tot een beleidsrijke aanpak waarin enerzijds de doelen van Jong@Breda worden gerealiseerd en anderzijds de bezuinigingstaakstelling wordt gerealiseerd.

BIJLAGE

Lijst van afkortingen

BJZ:	Bureau Jeugdzorg
BOB:	Bestuurlijk Overleg Breda. Samenwerkingsverband van besturen van de scholen voor primair en voortgezet onderwijs
CJG:	Centrum Jeugd en Gezin
ISB:	Internationale School Breda
LEA:	Lokaal Educatieve Agenda
OCW:	ministerie van onderwijs, cultuur en wetenschappen
PO:	Primair onderwijs
RMC:	Regionale Meld- en Coördinatiefunctie
RMO:	Raad voor de Maatschappelijke Ontwikkeling
RVZ:	Raad voor de Volksgezondheid en Zorg
S(B)O:	Speciaal (Basis) Onderwijs
VO:	Voortgezet onderwijs
VSV:	Voortijdig School Verlaten
VVE:	Voor- en vroegschoolse educatie
Wajong:	Wet werk en arbeidsondersteuning jonggehandicapten
Wet Oké:	Wet Ontwikkelingskansen door educatie
WJZ:	Wet op de jeugdzorg
WMO:	Wet maatschappelijke ondersteuning
WOT:	Wet op het onderwijstoezicht
WPO:	Wet primair onderwijs
WVO:	Wet voortgezet onderwijs
WIJ:	Wij investeren in jongeren

